Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (девети състав)

11 юни 2020 година*

„Преюдициално запитване — Процедура за възлагане на договори за концесия — Директива 2014/23/ЕС — Член 38, параграф 9 — Режим на корективни мерки, предназначени да се докаже възстановяването на надеждността на икономически оператор, за който има основание за изключване — Национална правна уредба, която забранява на икономическите оператори, за които има основание за задължително изключване, да участват в процедура за възлагане на договори за концесия в продължение на пет години — Изключване на всякаква възможност за такива оператори да представят доказателства за предприетите корективни мерки“

По дело C-472/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Conseil d'État (Държавен съвет, Франция) с акт от 14 юни 2019 г., постъпил в Съда на 20 юни 2019 г., в рамките на производство по дело

Vert Marine SAS

срещу

Premier ministre,

Ministre de l'Économie et des Finances,

СЪДЪТ (девети състав),

състоящ се от: S. Rodin, председател на състава, D. Šváby (докладчик) и N. Piçarra, съдии,

генерален адвокат: M. Campos Sánchez-Bordona,

секретар: V. Giacobbo-Peyronnel, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за Vert Marine SAS, от F. Dereux, адвокат,

– за френското правителство, от P. Dodeller, A.-L. Desjonquères и C. Mosser, в качеството на представители,

– за гръцкото правителство, от A. Dimitrakopoulou, D. Tsagkaraki и L. Kotroni, в качеството на представители,

* Език на производството: френски.

– за Европейската комисия, от J.-F. Brakeland, P. Ondrůšek и L. Haasbeek, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 38, параграфи 9 и 10 от Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за възлагане на договори за концесия (ОВ L 94, 2014 г., стр. 1).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Vert Marine SAS, от една страна, и Premier ministre (министър-председател) и ministre de l'Économie et des Finances (министър на икономиката и финансите) (Франция), от друга страна, относно искане на това дружество за отмяна на някои разпоредби от Декрет № 2016-86 от 1 февруари 2016 г. относно договорите за концесия (JORF от 2 февруари 2016 г., текст № 20).

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображение 71 от Директива 2014/23 предвижда:

„Следва обаче да се предвиди възможност икономическите оператори да приемат мерки за съответствие, насочени към отстраняването на последиците от евентуални престъпления или нарушения и ефективното предотвратяване на бъдещи случаи на неправомерни прояви. Тези мерки могат да включват по-специално кадрови и организационни мерки, като прекъсване на всякакви връзки с лица или организации, замесени в неправомерните прояви, подходящи мерки за кадрова реорганизация, внедряване на системи за отчетност и контрол, създаване на структура за вътрешен одит, която да следи за съответствието, и приемане на вътрешни правила за търсене на отговорност и обезщетяване. Когато такива мерки осигуряват достатъчно гаранции, въпросният икономически оператор не следва повече да бъде изключван само на тези основания. Икономическите оператори следва да разполагат с възможността да поискат оценяване на мерките за съответствие, взети с оглед евентуално допускане до процедурата за възлагане на концесия. Държавите членки обаче следва да бъдат тези, които да определят конкретните процедурни и материални условия, приложими в такива случаи. По-специално те следва да могат да решават дали да позволят на отделните възлагащи органи или възложители да направят необходимите оценки или да възложат тази задача на други органи на централно или местно равнище“.

4 Член 38, параграфи 4, 9 и 10 от тази директива гласи:

„4. Възлагащите органи и възложителите по член 7, параграф 1, буква а) изключват икономически оператор от участие в процедура за възлагане на концесия, когато са установили, че този икономически оператор е осъден с окончателна присъда на едно от следните основания:

а) участие в престъпна организация по смисъла на член 2 от Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета [от 24 октомври 2008 година относно борбата с организираната престъпност (ОВ L 300, 2008 г., стр. 42)];

б) корупция по смисъла на член 3 от Конвенцията за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз [(ОВ C 195, 1997 г., стр. 1)], и член 2, параграф 1 от Рамково решение 2003/568/ПВР на Съвета [от 22 юли 2003 г. относно борбата с корупцията в частния сектор (ОВ L 192, 2003 г., стр. 54; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 122)], както и корупция по смисъла на националното право на възлагащия орган или възложителя или на икономическия оператор;

в) измама по смисъла на член 1 от Конвенцията за защита на финансовите интереси на Европейските общности [(ОВ C 316, 1995 г., стр. 48)];

г) терористични престъпления или престъпления, свързани с терористични дейности по смисъла съответно на членове 1 и 3 от Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета [от 13 юни 2002 г. относно борбата срещу тероризма (ОВ L 164, 2002 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 252)], или подбудителство, помагачество или съучастие или опит за извършване на престъпление, както е посочено в член 4 от същото рамково решение;

д) изпиране на пари или финансиране на тероризъм по смисъла на член 1 от Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета [от 26 октомври 2005 година за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризъм (ОВ L 309, 2005 г., стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 2, стр. 214)].

е) детски труд и други форми на трафик на хора по смисъла на член 2 от Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета [от 5 април 2011 година относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета (ОВ L 101, 2011 г., стр. 1)].

[…]

9. Всеки икономически оператор, който се намира в едно от положенията по параграфи 4 и 7, може да представи доказателства за това, че предприетите от него мерки са достатъчни за доказване на неговата надеждност въпреки наличието на съответното основание за изключване. Ако бъде преценено, че тези доказателства са достатъчни, икономическият оператор не се изключва от процедурата.

За тази цел икономическият оператор доказва, че е платил или е в процес на плащане на обезщетение за всички вреди, настъпили в резултат от престъплението или нарушението, изяснил е изчерпателно фактите и обстоятелствата, като активно е съдействал на разследващите органи, и е взел конкретни технически, организационни и кадрови мерки, които са подходящи за предотвратяването на нови престъпления или нарушения. Мерките, предприети от икономическите оператори, се оценяват при отчитане на тежестта и конкретните обстоятелства, свързани с престъплението или нарушението. Ако бъде преценено, че мерките не са достатъчни, съответният икономически оператор получава становище с мотивите за това решение.

Икономически оператор, който е бил изключен с окончателна присъда от участие в процедури за възлагане на обществени поръчки или концесии, няма право да използва предвидената в настоящия параграф възможност по време на срока на изключването, произтичащ от тази присъда в държавата членка, в която присъдата поражда последици.

10. Държавите членки определят условията за прилагане на настоящия член чрез законови, подзаконови или административни разпоредби при спазване на правото на Съюза. Те определят по-специално максималния срок на изключване, в случай че икономическият оператор не е предприел мерките, посочени в параграф 9, за да докаже своята надеждност. Когато срокът на изключване не е определен с окончателна присъда, той не може да надвишава пет години от датата на осъждането с окончателна присъда в случаите по параграф 4 и три години от датата на съответното събитие в случаите по параграф 7“.

5 Текстът на член 51 от посочената директива е следният:

„1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, до 18 април 2016 г. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Когато държавите членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните мерки от националното право, които приемат в областта, уредена с настоящата директива“.

Френското право

6 Член 39 от Постановление № 2016-65 от 29 януари 2016 г. относно договорите за концесия (JORF от 30 януари 2016 г., текст № 66) гласи:

„От процедурите за възлагане на договори за концесия се изключват:

1° Лицата, осъдени с влязла в сила присъда за някое от престъпленията по членове 222-34—222-40, 313-1, 313-3, 314-1, 324-1, 324-5, 324-6, 421-1—421-2-4, 421-5, 432-10, 432-11, 432-12—432-16, 433-1, 433-2, 434-9, 434-9-1, 435-3, 435-4, 435-9, 435-10, 441-1—441-7, 441-9, 445-1—445-2-1 или 450-1 от Code pénal (Наказателен кодекс), в членове 1741—1743, 1746 или 1747 от Code général des impôts (Общ данъчен кодекс), а при договори за концесия, които не са за концесии в областта на отбраната или сигурността, по членове 225-4-1 и 225-4-7 от Code pénal (Наказателен кодекс), или пък за укривателство във връзка с посочените престъпления, както и за съответните престъпления, предвидени в законодателството на друга държава — членка на Европейския съюз […]

[…]

Изключването от процедурата за възлагане на договори за концесия на основание точка 1° се прилага за срок от 5 години, считано от обявяване на осъдителната присъда;

[…]“.

7 Текстът на член 19 от Декрет № 2016-86 е следният:

„I. – Кандидатът представя в подкрепа на кандидатурата си клетвена декларация, удостоверяваща:

1° че не е изключен от участие в процедурата за възлагане на договори за концесия, предвидена в членове 39, 40 и 42 от посоченото по-горе постановление от 29 януари 2016 г.;

2° че сведенията и документите относно неговите способности и умения, които се изискват съгласно член 45 от посоченото по-горе постановление от 29 януари и при условията, определени в членове 20 и 21, са точни.

II. – Кандидатът представя всички документи, доказващи, че не е изключен от участие в процедурата за възлагане на договори за концесия, предвидена в членове 39, 40 и 42 от посоченото по-горе постановление от 29 януари 2016 г.

[…]“.

8 Член 23 от този декрет предвижда:

„I. – Ако, преди да разгледа кандидатурите, концедентът установи, че липсват документи или данни, които са задължителни съгласно членове 19, 20 и 21, той може да поиска от съответните кандидати да допълнят представените от тях преписки в подходящ срок. В този случай концедентът уведомява останалите кандидати за прилагането на настоящата разпоредба.

II. — […] Недопустимите кандидатури също се отстраняват. Недопустима е кандидатурата, подадена от кандидат, който не може да участва в процедурата за възлагане съгласно членове 39, 40, 42 и 44 от посоченото по-горе постановление [№ 2016-65] или който не притежава изискваните съгласно член 45 от същото постановление способности или умения“.

9 Всички посочени по-горе разпоредби на Постановление № 2016-65 и на Декрет № 2016-86 са отменени на 1 април 2019 г. и са възпроизведени по същество съответно в член L. 3123-1 и в членове R. 3123-1—R. 3123-21 от Code de la commande publique (Кодекс за обществените поръчки).

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

10 Vert Marine — дружество, специализирано в делегираното управление на спортно и развлекателно оборудване и извършващо основната част от дейността си по договори за концесия, сключени с местни публични органи, сезира Conseil d’État (Държавен съвет, Франция), за да оспори мълчаливия отказ на министър-председателя по искането му за отмяна на членове 19 и 23 от Декрет № 2016-86.

11 В това отношение то поддържа по-специално, че тези разпоредби не са съвместими с член 38 от Директива 2014/23, тъй като не предоставят на икономическите оператори, изключени по право от участие в процедурите за възлагане на договори за концесия вследствие на осъждане с влязла в сила присъда за едно от тежките престъпления, посочени в член 39, параграф 1 от Постановление № 2016-65, възможността да представят доказателства, че са предприели корективни мерки, позволяващи да докажат, че тяхната надеждност е възстановена въпреки наличието на това осъждане. От представената на Съда преписка е видно, че престъпленията по член 39, параграф 1 от Постановление № 2016-65 по същество съответстват на престъпленията, посочени в член 38, параграф 4 от Директива 2014/23.

12 В този контекст запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 38, параграфи 9 и 10 от Директива 2014/23 допуска национална правна уредба, която лишава икономическия оператор от възможността да представи такива доказателства, когато е бил изключен по право от участие в процедурите за възлагане на договори за концесия вследствие на осъждане с влязла в сила присъда за особено тежки престъпления, които националният законодател е санкционирал с намерението да се гарантира безупречност на кандидатите, за да се повиши нравствеността в областта на обществените поръчки.

13 Освен това посочената юрисдикция иска да се установи дали в хипотезата, при която проверката дали са подходящи корективните мерки, предприети от икономическия оператор, може да бъде възложена на съдебните органи, може да се приеме, че известен брой съдебни мерки, предвидени в националното право, а именно заличаването на неблагоприятните последици, съдебната реабилитация и заличаването на осъдителната присъда от свидетелство № 2 от регистъра за съдимост, отговарят на въведения в член 38, параграф 9 от Директива 2014/23 режим на корективни мерки.

14 При тези обстоятелства Conseil d'État (Държавен съвет) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли Директива [2014/23] да се тълкува в смисъл, че не допуска законодателството на държава членка, което с цел да се повиши нравствеността в областта на обществените поръчки може да не даде на икономически оператор, осъден с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление, на когото поради това е наложена забрана за участие в процедура за възлагане на договор за концесия в продължение на 5 години, възможност да представи доказателства, че предприетите от него мерки са достатъчни, за да се установи надеждността му пред възлагащия орган въпреки наличието на това основание за изключване?

2) Ако Директива [2014/23] позволява на държавите членки да поверят на други органи, различни от съответния възлагащ орган, правомощието да преценяват механизма за привеждане в съответствие на операторите, възможно ли е в такъв случай посоченият механизъм да бъде поверен на съдебните органи? При утвърдителен отговор на този въпрос, могат ли механизмите по френското право, каквито са заличаването на неблагоприятните последици, съдебната реабилитация и заличаването на осъдителната присъда от свидетелство № 2 от регистъра за съдимост, да бъдат приравнени на механизмите за привеждане в съответствие по смисъла на същата директива?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

15 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 38, параграфи 9 и 10 от Директива 2014/23 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която не дава на икономически оператор, който е осъден с влязла в сила присъда за едно от престъпленията, посочени в член 38, параграф 4 от тази директива и на когото поради това е наложена забрана по право да участва в процедурите за възлагане на договори за концесия, възможност да представи доказателства, че е предприел корективни мерки, от които може да се установи, че е възстановена неговата надеждност.

16 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 38, параграф 9, първа алинея от Директива 2014/23 всеки икономически оператор, който се намира в едно от положенията, посочени наред с други в параграф 4 от този член, може да представи доказателства за това, че предприетите от него мерки са достатъчни за доказване на неговата надеждност въпреки наличието на съответното основание за изключване и че ако бъде преценено, че тези доказателства са достатъчни, икономическият оператор не се изключва от процедурата. По този начин посочената разпоредба въвежда механизъм за корективни мерки (self-cleaning) (вж. по аналогия, що се отнася до член 57, параграф 6 от Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за обществените поръчки и за отмяна на

Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 2014 г., стр. 65), който съответства на член 38, параграф 9 от Директива 2014/23, решение от 30 януари 2020 г., Tim, C-395/18, EU:C:2020:58, т. 49 и цитираната съдебна практика).

17 От текста на член 38, параграф 9, първа алинея от Директива 2014/23 следва, че като предвижда, че всеки икономически оператор може да представи доказателства за предприетите коригиращи мерки, тази разпоредба предоставя на икономическите оператори право, което държавите членки трябва да гарантират при транспонирането на тази директива, при спазване на установените в нея условия.

18 Член 38, параграф 9, трета алинея от Директива 2014/23 обаче предвижда, че на икономически оператор, който е изключен с влязла в сила присъда от участие в процедури за възлагане на поръчки или концесии, не се дава възможност да представи доказателства за предприетите коригиращи мерки, при това през целия срок на изключване, определен в присъдата, в държавите членки, в които последното поражда своите последици. Следователно само в този случай икономическият оператор не може да се ползва от правото, предоставено с член 38, параграф 9, първа алинея от Директива 2014/23.

19 В това отношение не може да се приравни на изключване с влязла в сила присъда по смисъла на член 38, параграф 9, трета алинея от Директива 2014/23 изключване, което въз основа на национална правна уредба като член 39, параграф 1 от Постановление № 2016-65 е предвидено автоматично по отношение на всеки икономически оператор, осъден с влязла в сила присъда за едно от престъпленията, посочени в член 38, параграф 4 от Директива 2014/23.

20 Всъщност от текста на член 38, параграф 9, трета алинея от Директива 2014/23 следва недвусмислено, че изключването трябва да произтича пряко от влязла в сила присъда по отношение на определен икономически оператор, а не само от факта на осъждане с влязла в сила присъда по някое от основанията, изброени в член 38, параграф 4 от Директива 2014/23.

21 Ето защо от текста на член 38, параграф 9 от Директива 2014/23 е видно, че с изключение на хипотезата, предвидена в трета алинея от тази разпоредба, икономическият оператор може да представи доказателства за предприетите коригиращи мерки, за да докаже надеждността си, въпреки че спрямо него са налице някои от основанията за изключване, посочени в член 38, параграфи 4 и 7 от Директива 2014/23, като например осъждане с влязла в сила присъда по някое от основанията, изброени в член 38, параграф 4, букви а)—е) от Директива 2014/23.

22 Това тълкуване се потвърждава и от целта, преследвана с член 38, параграф 9 от Директива 2014/23. Всъщност, като предвижда, че всеки икономически оператор трябва да има възможност да представи доказателства за предприетите коригиращи мерки, тази разпоредба цели да наблегне на значението, което се отдава на надеждността на икономическия оператор (вж. по аналогия решение от 30 януари 2020 г., Tim, C-395/18, EU:C:2020:58, т. 49 и цитираната съдебна практика), и по този начин, както посочва гръцкото правителство в писменото си становище, да гарантира обективна оценка на икономическите оператори и да осигури ефективна конкуренция. Постигането на тази цел обаче би било застрашено, ако държавите членки могат да ограничават извън хипотезата, предвидена в член 38, параграф 9, трета алинея от Директива 2014/23, правото на икономическите оператори да представят доказателства за предприетите коригиращи мерки.

23 Освен това посоченото тълкуване не се опровергава от факта, че по силата на член 38, параграф 10 от Директива 2014/23 държавите членки трябва да определят условията за прилагане на този член и в това отношение несъмнено разполагат с право на преценка (вж. по аналогия решение от 30 януари 2020 г., Tim, C-395/18, EU:C:2020:58, т. 34 и цитираната съдебна практика).

24 Всъщност изразът „условия за прилагане“ предполага, че държавите членки гарантират самото съществуване на правото, предоставено от член 38, параграф 9, първа алинея от Директива 2014/23, както и възможността за упражняването му, като в противен случай, както посочва Комисията в писменото си становище, държавите членки биха били в състояние при определяне на условията за прилагане да лишат това право от съдържание. Впрочем това тълкуване се потвърждава от съображение 71 от Директива 2014/23, от което е видно, че държавите членки имат само правомощието да определят процедурните и материалните условия, насочени към регламентиране упражняването на посоченото право.

25 Предвид изложените по-горе съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 38, параграф 9 от Директива 2014/23 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която не дава на икономически оператор, който е осъден с влязла в сила присъда за едно от престъпленията, посочени в член 38, параграф 4 от тази директива, и на когото поради това е наложена забрана по право да участва в процедурите за възлагане на договори за концесия, възможност да представи доказателства, че е предприел корективни мерки, от които може да се установи, че е възстановена неговата надеждност.

По втория въпрос

26 С втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 38, параграфи 9 и 10 от Директива 2014/23 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска проверката относно подходящия характер на предприетите от икономическия оператор корективни мерки да бъде възложена на съдебните органи и при утвърдителен отговор, дали член 38, параграф 9 от тази директива трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която позволява на съдебните органи да заличат неблагоприятните последици за дадено лице от забрана по право да участва в процедури за възлагане на договори за концесия вследствие на осъждане за престъпление, да отменят такава забрана или да заличат от регистъра за съдимост всякакво посочване на осъдителната присъда.

27 Що се отнася до първата част на втория въпрос, следва да се приеме, че в текста на трите алинеи на член 38, параграф 9 от Директива 2014/23 не се посочва кой орган отговаря за преценката дали корективните мерки, на които се позовава икономическият оператор, са подходящи. При тези обстоятелства при определянето на условията за прилагане на тази разпоредба по силата на член 38, параграф 10 от тази директива държавите членки следва да уточнят в националната си правна уредба кой е органът, оправомощен да извърши тази оценка, така че икономическият оператор да може да упражни ефективно правото, което му е предоставено с член 38, параграф 9, първа алинея от посочената директива.

28 Това тълкуване се потвърждава от съображение 71 от Директива 2014/23, което предвижда, че при определянето на процедурните и материалните условия, свързани с прилагането на член 38, параграф 9 от Директива 2014/23, държавите членки трябва да са свободни да предоставят на всеки възлагащ орган или на всеки възложител възможността да оцени подходящия характер на корективните мерки, на които се позовава икономическият оператор, или да възложат тази задача на други органи на централно или местно равнище.

29 От това съображение следва, че волята на законодателя на Съюза е била да остави широка свобода на преценка на държавите членки при определянето на органите, които да преценяват дали корективните мерки са подходящи. В това отношение от израза „други органи на централно или местно равнище“ следва, че държавите членки могат да възложат тази задача за извършване на преценка на всеки орган, различен от възлагащия орган или възложителя.

30 Това важи a fortiori и за съдебните органи, тъй като, както посочват френското и гръцкото правителство и Комисията в писмените си становища, съдебните органи по естеството си са в състояние да извършат обективна и независима преценка на подходящия характер на корективните мерки и за тази цел да разгледат доказателствата, посочени в първото изречение на член 38, параграф 9, втора алинея от Директива 2014/23, в съответствие с изискванията, предвидени във второто и третото изречение на тази разпоредба.

31 При това положение е необходимо, както посочва Комисията в писменото си становище, когато държава членка възнамерява да възложи такава задача за оценка на съдебните органи, въведеният за тази цел национален режим да отговаря на всички изисквания по член 38, параграф 9 от Директива 2014/23 и приложимото производство да е съвместимо със сроковете, наложени от процедурата за възлагане на договори за концесия. В противен случай, и по-специално ако съдебният орган не е оправомощен да извърши подробна оценка на доказателствата, изисквани във втора алинея на член 38, параграф 9 от Директива 2014/23, или не е в състояние да се произнесе окончателно преди приключването на процедурата за възлагане, предвиденото в първата алинея на тази разпоредба право в полза на икономическия оператор би било изпразнено от съдържание.

32 Що се отнася до втората част от втория въпрос, следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда в рамките на производство, образувано на основание член 267 ДФЕС, Съдът не следва да се произнася по съвместимостта на норми на вътрешното право с правото на Съюза. За разлика от това Съдът е компетентен да предостави на националната юрисдикция всички насоки за тълкуване на правото на Съюза, които да ѝ позволят да прецени съвместимостта на тези норми с правната уредба на Съюза (решение от 25 октомври 2018 г., Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, т. 27 и цитираната съдебна практика).

33 В това отношение запитващата юрисдикция следва да провери дали съдебните производства, като тези за заличаването на неблагоприятните последици, за съдебната реабилитация и за заличаването на осъдителната присъда от свидетелство № 2 от регистъра за съдимост, действително отговарят на поставените условия и на целта, преследвана от режима на корективни мерки, установен в член 38, параграф 9 от Директива 2014/23.

34 По-специално запитващата юрисдикция следва да провери дали такива производства позволяват, от една страна, на съответните икономически оператори да представят на компетентните съдебни органи доказателства за корективните мерки, посочени в член 38, параграф 9, втора алинея, първо изречение от Директива 2014/23, и от друга страна, на посочените съдебни органи да преценят дали тези мерки са подходящи по начина, предвиден във второто изречение на тази разпоредба, и ако счетат, че надеждността на оператора е възстановена в резултат от съответните мерки, да постановят заличаване на неблагоприятните последици, съдебна реабилитация или заличаване на осъдителната присъда от свидетелство № 2 от регистъра за съдимост.

35 В този контекст следва да се уточни, че за хипотезата, при която заличаването на неблагоприятните последици, съдебната реабилитация и или заличаването на осъдителната присъда от свидетелство № 2 от регистъра за съдимост биха могли да бъдат постановени, без компетентният съдебен орган да е длъжен да прецени подходящия характер на предприетите корективни мерки, и по този начин съответните икономически оператори биха могли да участват в процедури за възлагане на договори за концесия, без да представят доказателства за тези мерки, Vert Marine и Комисията поддържат в писмените си становища, че не може да се счита, че такива производства отговарят на целта, която е преследвана, и на условията, които са наложени с режима на корективните мерки, въведен с член 38, параграф 9 от Директива 2014/23, доколкото, от една страна, те не биха дали никаква гаранция на възлагащия орган, че

надеждността на съответния икономически оператор е възстановена, и от друга страна, те биха позволили на потенциално ненадеждни оператори да участват в процедури за възлагане на договори за концесия.

36 Освен това запитващата юрисдикция трябва да се увери, че предвидените в националното право съдебни производства могат да гарантират своевременно на икономически оператор, който желае да участва в процедура за възлагане на договори за концесия, възможността да представи доказателства за предприетите корективни мерки. Всъщност предвиденото в член 38, параграф 9 от Директива 2014/23 право би било лишено от съдържание, ако икономическият оператор не може надлежно да се ползва от тези производства преди приключването на процедурата за възлагане.

37 Както Vert Marine, така и Комисията обаче изтъкват в писмените си становища, че наред с факта, че съдебната реабилитация не отговаря на условието, посочено в точка 34 от настоящото решение, тя може да бъде поискана едва след изтичането на определен срок, който варира между две и пет години, което не би позволило на съответните икономически оператори да се ползват от реабилитацията преди изтичането на този срок. Запитващата юрисдикция следва да провери този въпрос, както е длъжна да провери дали сроковете, предвидени за производствата за заличаването на неблагоприятните последици и за заличаването на осъдителната присъда от свидетелство № 2 от регистъра за съдимост, са съвместими със сроковете по процедурите за възлагане на договори за концесия.

38 С оглед на всички изложени по-горе съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 38, параграфи 9 и 10 от Директива 2014/23 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска проверката относно подходящия характер на предприетите от икономически оператор корективни мерки да бъде възложена на съдебните органи, при условие че въведеният за тази цел национален режим отговаря на всички изисквания, предвидени в член 38, параграф 9 от тази директива, и че приложимото производство е съвместимо със сроковете, наложени от процедурата за възлагане на договори за концесия. Освен това член 38, параграф 9 от Директива 2014/23 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, която позволява на съдебните органи да заличат неблагоприятните последици за дадено лице от забрана по право да участва в процедури за възлагане на договори за концесия вследствие на осъждане за престъпление, да отменят такава забрана или да заличат от регистъра за съдимост всякакво посочване на осъдителната присъда, при условие че тези съдебни производства действително отговарят на предвидените условия и на преследваната с този режим цел, и в частност, когато даден икономически оператор желае да участва в процедура за възлагане на договори за концесия, позволяват да се отмени своевременно забраната спрямо него с оглед само на подходящия характер на коригиращите мерки, на които този оператор се позовава и които компетентният съдебен орган е преценил в съответствие с предвидените в тази разпоредба изисквания, което запитващата юрисдикция следва да провери.

По съдебните разноски

39 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (девети състав) реши:

1) **Член 38, параграф 9 от Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за възлагане на договори за концесия трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която не дава на икономически оператор, който е осъден с влязла в сила присъда за едно от престъпленията, посочени в член 38, параграф 4 от тази директива, и на когото поради това е наложена забрана по право да участва в процедурите за възлагане на договори за концесия, възможност да представи доказателства, че е предприел корективни мерки, от които може да се установи, че е възстановена неговата надеждност.**

2) **Член 38, параграфи 9 и 10 от Директива 2014/23 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска проверката относно подходящия характер на предприетите от икономически оператор корективни мерки да бъде възложена на съдебните органи, при условие че въведеният за тази цел национален режим отговаря на всички изисквания, предвидени в член 38, параграф 9 от тази директива, и че приложимото производство е съвместимо със сроковете, наложени от процедурата за възлагане на договори за концесия. Освен това член 38, параграф 9 от Директива 2014/23 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, която позволява на съдебните органи да заличат неблагоприятните последици за дадено лице от забрана по право да участва в процедури за възлагане на договори за концесия вследствие на осъждане за престъпление, да отменят такава забрана или да заличат от регистъра за съдимост всякакво посочване на осъдителната присъда, при условие че тези съдебни производства действително отговарят на предвидените условия и на преследваната с този режим цел, и в частност, когато даден икономически оператор желае да участва в процедура за възлагане на договори за концесия, позволяват да се отмени своевременно забраната спрямо него с оглед само на подходящия характер на коригиращите мерки, на които този оператор се позовава и които компетентният съдебен орган е преценил в съответствие с предвидените в тази разпоредба изисквания, което запитващата юрисдикция следва да провери.**

Подписи